

Hahmottamisen ongelmat ilmenevät vaikeutena hahmottaa asioita, tekstiä, paikkoja, toimintatapoja tai esineitä. Ne vaikeuttavat opintoihin liittyen muun muassa opintojen suunnittelua, lukemista ja varsinaista opiskelua.

Tarkemmin hahmottamisen vaikeudet näkyvät työmuistin heikkoutena, vaikeutena arvioida etäisyyksiä ja sijainteja, jaksottaa asioita, sekä ymmärtää kuvauksia suullisista ohjeista, ajantajua, ymmärtää symboleja ja laitteiden toimintamekanismeja ohjeista huolimatta.

Oppimisvaikeuteen kuuluu usein sekä hieno- että karkeamotorinen kömpelyys, joka johtaa urheilun vieroksumiseen ja tavaroiden jatkuvaan kadottamiseen.

Vaikeus näkyy myös uusiin sosiaalisiin tilanteisiin sopeutumisen vaikeutena, koska sosiaalisia vihjeitä on vaikea ymmärtää. Hahmottamisen vaikeuksia voidaankin sanoa visuaalis-motorisiksi oppimisvaikeuksiksi.

Vaikeudet ilmenevät eri tavoin:

- havaintojen erottelu
- havaintojen ymmärtäminen, tulkinta
- muisti
- päättely
- suunta ja tila (esim. visuospatiaalinen)
- yhdistelmät: esim. visuomotoriset vaikeudet
- kaaviot, toimintamekanismit

Vinkkejä visuaalisten hahmotusvaikeuksien huomioimiseen opetustilanteessa

- kerro puheella opetettavat asiat (ei opi katsomalla)
- hyväksy, että opiskelija kokoaa tiedon keskustelemalla
- tarkista ymmärtäminen
- ei taululta kopiointia
- kynä- ja paperitehtävät minimiin
- vähennä määrää hienomotorisissa tehtävissä
- anna aikaa
- kerro suorasti ja yksiselitteisesti tavoitteet
- auta etsimään selviytymiskeinoja ja kehittämään niitä
- anna mallia puheen käytöstä toiminnan ohjauksen tukena
- ennakoi tilanteita ja valmistelee opiskelijaa uusiin
- selkiytä kaaviokuvat ja työpiirustukset ja selosta puheella
- mieti apukeinoja ja -välineitä vaikeisiin tilanteisiin

Motoriikan vaikeudet

Motoriikan eli liikkumisen kehityksellinen häiriö tunnetaan kehityksellisenä koordinaatiohäiriönä tai motorisena kömpelyytenä. Häiriön pääpiirteenä on lihasten yhteistoiminnan vaikea kehitysvajaus, jota ei voi selittää yleisellä älyllisellä kehitysvammaisuudella tai onnettomuudesta johtuvalla neurologisella häiriöllä.

Kun motoriikan vaikeudet ilmenevät koko kehon liikkeiden hallinnan vaikeutena, ongelmia on etenkin eri liikuntalajien oppimisessa. Käden ja sormien liikkeiden (hienomotoriikan) tai silmän ja käden yhteistyön (visuomotoriikan) vaikeudet näkyvät käden taitoja edellyttävässä oppimisessa, kuten kengännauhojen sitomisessa, kirjoittamisessa tai erilaisten laitteiden ja työkalujen käytössä.